

dužnostima države, o političkom djelovanju, o socijalnom pitanju i saradnji Crkve i države i pojedinaca u njegovu rješavanju, te konačno o katoličkom shvaćanju internacionalnoga života. U svemu imade 280 citata iz 78 dokumenata sv. Stolice, počevši od Grgura XVI. do Pija XI. Pisac je nazvao svoju knjižicu »Code de l'Action Catholique«, jer s pravom pretpostavlja, da je dužnost K. A. ne samo organizirati katolike i voditi te organizacije, nego ih voditi, poučavati i uzgajati upravo u smjeru papinskih nauka o Crkvi, državi, porodici, školi, pojedincu. Željeli bismo samo to, da nešto slično doskora izade i na hrvatskom jeziku.

Dr. D. Kniewald.

Misli i pravila za život. 1000 odabranih aforizama. Sarajevo 1926. Nakladna biblioteka »Uzgajatelj«, knjiga V. 16°, str. 160.

Jedna knjižica, koja hoće da bude poticalom k ojačanju karaktera u pravcu etičkog života. Da to ona doista bude, valjalo bi preko polovicu praznih i besmislenih aforizama (na pr. str. 47. Rousseau i M. Bares) izbaciti. Ona je tendencijozno sastavljena, osim toga, što je netačno da je »prva knjiga takove vrste u našoj literaturi«, kako pogrešno misle i izdavači i sastavljači. Da poznaju knjigu »Iskrice« od Jelice Bernadzikowske-Belovićeve (izdanje Hrv. pedagogijskog književnog zbora 1896. u Zagrebu) vidjeli bi, da aforizmi, ako nijesu po nekom sustavu poredani, ne mogu imati nikakovog djelovanja. Umaraju i dosadjuju.

Ovo je knjiga aforizama M. Vidovića i njegovih saradnika. Od samog Vidovića ima preko 60 aforizama, a iz evanđelja i poslanica apostolskih ukupno: 4! Nikoga dakle ne će uznijeti ni oplemeniti, tko teži za pravim istinskim shvatanjem života.

Dr. A. Ž.

Glavna skupština Hrv. Bogoslovske Akademije.

održana dne 22. siječnja 1927. u dekanatu teološkoga fakulteta u Zagrebu.

U odsutnosti predsjednika HBA, Msgra dra. Frana Bulića, prvi potpredsjednik prof. dr. Fran Barac otvara skupštinu ovim govorom:

»Kao zamjenik presvijetlog i prečasnog Msgra dra. Frane Bulića, predsjednika HBA, koji radi podmakle dobi ne može da po ovom rdavom i bolesnom vremenu dođe i da otvori skupštinu: dužnost mi je i čast da Vas, odlična gospodo, od srca pozdravim: dobro došli!

Neka mi bude dopušteno, da se i kratko osvrnem na prvo trogodište postojanja naše HBA. Iznijeti ću i neke misli, o kojima bi možda bilo dobro, da se malo razgovaramo u interesu daljnijega našega napredovanja.

Počeli smo ozbiljno i stvarno raspredati o osnivanju HBA u školskoj g. 1921/22. Dakle u teško poratno doba, kad je katol. svećenstvo rdavom primjenom t. zv. agrarne reforme palo ekonomski na niske grane. U doba, kad je svaki dan bivalo manje svećenika i još manje svećeničkog podmlatka. U doba, kad se na ovaj preostatak kat. klera u Hrvat-

skoj survalo toliko briga i tereta: i u duhovnoj pastvi i u borbi za dostojno ljudsko življenje: kad se otvorilo toliko novih problema i u narodnom hrvatskom razvoju i u novim vjerskim prilikama, u koje smo zašli; kad je hrvatski kler istom počeo da se snalazi i tražio puteve, kako da izdovolji teškoj svojoj zadaći.

Jamačno ni koje doba nije bilo nezgodnije već ovo, da se uz hrvatski bogoslovni fakultet prisloni i Hrvatska Bogošlovska Akademija. Ali, treba po duši reći, ni u koje doba nije bilo tako nužno, da se ovaj institut osnuje, kao baš sada. Nije to bilo samo skrajnje vrijeme već i skrajnja potreba. I to baš radi novih prilika, u koje su došle hrvatske zemlje poslije svjetskoga rata, i radi novih problema, koji su katoličkom pučanstvu izrasli u novoj državi.

Zadaća je Hrvatske Bogoslovne Akademije, kao najvišeg hrvatskog bogoslovskeg instituta, da praktički iskoristi plodove rada teološkog fakulteta i bogoslovskih učilišta, kako bi se u teoriji i praksi, i naučno i pastoralno, očitjelo u hrvatskom katoličkom narodu, da ima čuvara na Sionu, koji brinu brigu o tisućljetnom pokladu hrvatske katoličke duše. HBA treba da očuva, da razvija, da usavrši tisućljetnu katoličku kulturu hrvatskoga naroda. HBA, mora da prema savremenim novim prilikama dađe kleru i puku u ruke dostojno i jako oružje, kojim će očuvati i braniti svoje svete ideale u ovo naše koruptivno i perverzno doba. HBA, valja da bude žarište kršćanske kulture na Balkanu, da i drugi narodi i druge konfesije vide svijetlo i snagu katoličke misli i za njom se povedu, a možda da se s vremenom njoj i priljube.

Golema je to zadaća. Iziskuje više generacija, a ne jedan decenij. Zato nitko od nas ne će, mislim, prekoravati dojakošnji Odbor HBA, što nije izvršio te zadaće možda ni od česti. Zapravo je čitavi trienij prošao u predradnjama i postavljanju kakvih takvih temelja za intenzivniji rad, u pokušajima različnih vrsta. U borbi hrvatskoga naroda za dostojnu egzistencu i u borbi hrvatskoga klera, da živi i najnužnije svoje dužnosti da jedva vrši: tko će očekivati, da bi HBA mogla već za tri godine postati institut, o kom se u javnosti vodi računa i koji bi u neku ruku davao pravac kulturnom razvijanju katoličke naše javnosti!

Naši su radnici osim rijetkih izuzetaka apsorbirani svim mogućim aktualnim zadacima, što im ih u nestašici svećenstva nalažu njihovi Ordinariji. Ne mogu dakle da sve svoje vrijeme posvete radu u samoj Akademiji. Naše siromašno svećenstvo ne može da Akademiju subvencionira, koliko bi trebalo, da uzmogne od kamata kapitala izdavati već neke gotove i lijepe naučne radnje. Samo organiziranje raštrkanih radnih članova nije bilo još moguće provesti detaljno po strukama, da se osnuje neki naučni plan, po kojem bi trebalo da se radi. Kamate kapitala odličnih mecenata preuzvišenoga g. nadbiskupa dra. A. Bauera i presvijetloga biskupa dra. A. Akšamovića nedostaju da pokriju troškove jedne na pr. strogo naučne starozavjetne biblijske edicije gotove za štampu. A Odbor je morao da poštiva volju zakladatelja, da se sam kapital ne dira. U drugu ruku Odbor je morao da štedi, kako bi se kamatama podigle glavnice za skoriju budućnost, pogotovu u dogadaju, kad je predviđao, da

će manje više sva naklada strogo naučnoga djela ostati — na skladištu, kraj današnje nestašice novca. U lijepoj na pr. psihologiji dra. S. Zimmermana ima još danas oko 10.000 Din duga.

Tako se djelovanje HBA u prošle tri godine ograničilo na izdavanje »Bogoslovske Smotre« (32 štampana arka godišnje) i od g. 1926. na znanstvena predavanja u dvorani »Sv. Jeronima«.

Ali je u ova dva pravca djelovanje HBA jamačno pokazalo — i po ocjeni nesamo prijatelja, već i protivnika — da je vrijedno, da HBA postoji. Može da se prigovara i »Bogoslovskoj Smotri« i našim predavanjima u kojoj sitnici, ali nitko ne može da kaže, kako i u jednoj i drugoj vrsti rada ima zlatnih zrnaca i istraživačkoga napora i popularizatornog umjeća. Odbor i sam znade svoje nedostatke, a ne će zamjeriti nikomu, ako ga u dobroj namjeri i savjetuje i kritizira. Cilj je svih nas, da se razvijamo i usavršavamo u našem djelovanju za vječnu i vremenu korist našega naroda.

U ova dva pravca želi Odbor, da HBA nastavi svojim djelovanjem. Moguće je to, jer je dojakošnjim razboritim gospodarenjem poklonjenog kapitala i tekućih dohodaka, osigurana egzistencija »Bogoslovskoj Smotri«. Što više, Odbor misli, da bi se neka i naučno i literarno obrađena predavanja odštamovala u brošure, da se tako uz neznatnu naplatu jače popularizira naša Akademija. HBA ispunja time jednu čest svoje zadaće, da pored strogo naučnog rada u »B. S.« širi i znanstvenim načinom opravdava kulturne tekovine hrvatskoga naroda. Još će više učiniti HBA, ako naročito uzme u tom svom radu na pretresivanje savremene zablude, što ih u selu i u gradu, sipaju različni spekulanti pod vidom tobože narodnog i prosvjetnog rada, a zapravo u vlastitom ekonomskom interesu, da zasljipe narod, a podignu sebe na kulturnim i socijalnim razvalinama hrvatskoga naroda.

Odbor je u ovom tricenju učinio sve, što je bilo u njegovoj snazi, da postavi HBA i ekonomsku bazu za dalji rad. Hvala spomenutim dobročiniteljima, to je donekle i postigao. Ali za dalekosežni rad HBA, napose za izdavanje naučnih edicija, nije dojakošnji kapital dovoljan. Barem milijun dinara bilo bi nužno, da se od kamata svake godine uzmogne izdati po jedno naučno djelo. Treba dakle i dalje u tom pravcu raditi, da se HBA potpuno osovi na vlastite noge. To više, što je naša knjižnica istom u prvim počecima, a i inostranih revija nemamo veliki broj. Treba dakle i za ova oruda našega rada godimice trošiti veće svote. Zato HBA i ovom prigodom moli sav naš i viši i niži kler i katolički lajikat, da drži »B. S.«, da kupuje izdanja HBA, da se začlanjuje, a po mogućnosti da postaje i zakladateljem ili jačim darom da se sjeća HBA. Znamo siromaštinu hrvatskoga klera uopće, ali ima pojedinca, koji su ipak obdareni i jačim prihodima. Molimo tu gospodu i svećenike i lajike, da se spomenu, od koje je važnosti za budućnost hrvatskoga naroda i katoličke vjere u našim stranama — HBA, ako bude uzmogla vršiti određenu misiju.

Za jači razvoj i umnožano djelovanje Odbor je imenovao po pravilima i pa statutu HBA nove radnike HBA. Mi ih ovom prigodom pozdravljamo uz toplu molbu, da posvete HBA svoje stručne i umne sile. Zadaća

je novoga Odbora, da sve te radnike organizira i da im po strukama pomaže u radu oko cilja HBA.

Odbor pomišlja i na to, kako bi eventualno s vremenom izgradio u HBA i stalne razrede, u koje bi se radnici podijelili prema svojim strukama i ličnim naklonostima. To bi trebalo to više, što se već od dulje vremena razgovara sa Krčkom Staroslavenskom Akademijom, a kasnije i sa faktorima senjskoga Leonova društva, da i ove dvije znanstvene korporacije pristupe HBA. Razgovori s ovim društvima toliko su napredovali, te se može reći, da smo u načelu potpuno složni. Prečasni Ordinarijat senjski već je oficijelno javio, da ideju prihvaća, te još samo treba neka formalnost da se izvrši. Reprezentant Krčke Staroslavenske Akademije, prečasni g. kanonik Mate Polonio, javlja u glavnom isto, samo što želi, da se još neke sitnije stvari uredi i privola svih faktora ishodi. A u tomu ni prečasni g. Polonio ni mi ne vidimo nikakvih neprohodnih poteškoća.

Ima dakle sigurne nade, da će se za kratko vrijeme stići i ona svrha HBA, što ju naznačuje § 2. novih pravila u točki c): »organizovati naučni rad u pojedinim vrstama bogoslovske znanosti«.

Postigne li novi odbor, da u novom trijenju izvrši ove zadaće, naročito: ekonomsko utvrđenje HBA i organizaciju naučnog i popularizatornog rada u pojedinim vrstama bogosl. znanosti: bit će HBA udaren novi jači temelj. Onda će ona moći da razmišlja i o daljnim svojim zadaćama. Onda će moći da s ponosom istupa kao HBA — koja ima ne samo program, već i rad, koji treba da svako poštiva i uvaži. U to ime da živi i napreduje Hrvatska Bogoslovska Akademija!

Skupština je jednoglasno primila na znanje dopisivanje g. potpredsjednika s krčkom Staroslavenskom Akademijom i sa Leonovim društvom u Senju u svrhu, da se ujedine s HBA.

Tajnik HBA, prof. dr. Stjepan Z i m m e r m a n, iznosi u svom izvještaju neke detalje rada i poslovanja HBA u godini 1926. Osvrće se ponajprije na predavanja HBA u dvorani »Sv. Jeronima«: održane su već dvije serije predavanja, od 9. III. do 20. IV. i od 3. XI. do 23. II.; upravo je započela i treća serija, koja ima da traje od 19. I. do 23. II. o. g. Polazak predavanja bio je osrednji: još se nije formirao stalan krug slušatelja, ali imade nade, da se i to postigne. Odbor HBA predviđa u svom planu i predavanja u provinciji. Poticajem i potporom HBA održao je nadalje član radnik HBA g. dr. Milan Ivšić zasebni tečaj francuskoga jezika za slušače bogoslovlja, na čemu Odbor i ovdje mu izriče svoju zahvalu. Nadalje tajnik konstatira radosnu činjenicu, da se knjižnica HBA bogati razmjerno više nego dosada. Čuvaju se brižno knjige primljene na recenziju, a pomalo i druge nabavljaju. »Bogoslovska Smotra« je nastojala, da se sve više usavršuje u pravcu, kako bi pored publiciranja strogo znanstvenih radova odgovorila i praktičkim potrebama klera u pastvi. Konačno tajnik konstatira fakat, da je za »Dan kršćanske znanosti« opet jedino dakovačka biskupija poslala 6050 Din, dok od drugih dijeceza nije stiglo ništa. S tim je u vezi dvaput zamoljeno Pijevo Društvo, da ustupi HBA neki dio milodara skupljenih u »Danu katoličke štampe«: mnogi naime ne razlikuju »Dan kršćanske znanosti« od »Dana katoličke štampe«, koji je stariji i

ustaljeniji, pa dajući milodare za katoličku štampu misle, da daju time i za kršćansku znanost, jer se uistinu čini, da se pod različitim imenima milodari zapravo dvaput skupljaju za istu svrhu. Međutim na obje zamolbe HBA nije stigao od Plijevog Društva nikakav odgovor.

Izvještaj tajnika prima skupština jednoglasno na znanje.

Zatim izvješćuje o blagajničkom poslovanju te o stanju glavnica i blagajne HBA blagajnik prof. dr. Andrija Živković.

Blagajničko poslovanje bilo je u godini 1926. ovo: ukupni je primitak iznosio 61.228.55 Din, a ukupni izdatak 60.187.77 Din. Ostala je dakle u blagajni koncem g. 1926. svota od 1040.78 Din.

Stanje glavnica i blagajne je koncem iste godine ovakovo: glavnice presv. g. biskupa dra. A. Akšamovića (250.000 D), preuzv. g. nadbiskupa dra. A. Bauera (25.000 D) i preč. g. kanonika dra. F. Barca (25.000 D), zatim dionice Hrv. Poljodj. Banke (20 à 125 D t. j. 2500 D) i Hrv. Kat. Banke (2 à 250 D t. j. 500 D) iznose 303.000 Din; dosada uplaćene cijele svote (à 1000 D i à 250 D) i parcijalni obroci članarine od 32 zakladatelja (29.530 D) i od 85 osnivača (19.200 D) iznose 48.730 Din. Nettošive dakle glavnice iznose ukupno: 351.730 Din.

Na raspolaganje su nam: neutrošeni kamati glavnice dr. A. Akšamović i dr. F. Barac (68.840 Din), isto od glavnice dr. A. Bauer (4637.47 D) i ostatak u blagajni koncem g. 1926. (1040.78 Din), ukupno 74.518.25 Din.

Blagajnik predlaže: prvo, da se odmah iz raspoloživog kapitala izluči i stavi na kamate svota od 48.730 Din, i tako potpuno uspostave iz nužde potrošene glavnice zakladatelja i osnivača; drugo, da se više ne vode: »fond HBA« i »fond B. S.«, dosadašnji utrošeni iznos da se označi kao potrošeni tekući dohodak, te da se i u buduće smiju takovi prinosi trošiti za tekuće potrebe. Oba prijedloga prima skupština jednoglasno. Tako dakle ostaje svota od 351.000 Din, kao glavnica, od koje će se trošiti samo kamati. A odbivši od raspoloživoga kapitala (74.518.25 Din) svotu za restituiranje glavnica zakladatelja i osnivača (48.730 Din), ostaje faktično na raspolaganje svota od 25.788.25 Din.

Izvještaj blagajnika prima skupština jednoglasno na znanje.

Iza toga dr. Janko Kalaj i dr. Ivan Hulenčić u ime nadzornoga odbora predlažu, a skupština usvaja, da se blagajniku dru. A. Živkoviću i cijelome upravnom odboru podijeli odrješenica.

Na prijedlog cenzora dra. Hulenčića skupština ovlašćuje jednoglasno Odbor, da ispita neke stvari, koje su prošle godine ostale neriješene (tako naknadna potražba »Narodne Prosvjete«), i da provede eventualne ispravke u blagajničkom izvještaju od prošle godine (1925.).

Zatim se pristupa izboru novoga odbora, jer su dosadašnjem odboru prošle tri godine. Prvi potpredsjednik upozoruje na § 6. Pravila o broju članova odbora, a skupština jednoglasno usvaja princip prve glavne skupštine, da u odbor uđu svi profesori fakulteta i zastupnici radnika iz pojedinih glavnijih mjesta u domovini. Po tom skupština jednoglasno bira cijeli dosadašnji odbor ponovno, uz dra. Ivana Hulenčića. Želju Msgr. dra. Frana Bulića, da ne bude ponovno biran predsjednikom, skupština nije primila na znanje, pa jednoglasno bira ponovno za predsjednika

Msgra dra. Frana Bulića. Kao funkcionari odbora izabrani su: za prvoga potpredsjednika dr. Fran Barac, za drugoga potpredsjednika dr. Julijan Jelenić, za tajnika dr. Aleksandar Gahs, za blagajnika dr. Andrija Živković, za knjižničara dr. Dragutin Kniewald, za revizore dr. Janko Kalaji dr. Ivan Hulenić.

Medu eventualijama moli blagajnik dr. A. Živković, da skupština podijeli odboru ovlast za štampanje dosadašnjih predavanja HBA; uvjeti za štampanje su povoljni. Skupština jednoglasno ovlašćuje odbor, da smije u tu svrhu uložiti raspoloživi novac.

Na to prvi potpredsjednik zaključuje glavnu skupštinu.

Knjige, koje je uredništvo primilo:

- Jos. Gredt O. S. B.:** *Elementa philosophiae aristotelico-thomisticae*. Vol. II. *Metaphysica-Ethica*. Editio IV. aucta et emendata. Freiburg 1926., Herder. Str. 465.
- Schumacher-Lindemann:** *Kirchengeschichte für höhere Mädchenschulen*. Freiburg 1926. Herder. Str. 190.
- M. Pichenot,** archevêque de Chambéry: *L'evangile de l'eucharistie*. Paris, 1925. P. Tequi. Str. 400.
- Lepidi Albert, O. P.:** *Explication dogmatique sur le culte du Coeur eucharistique de Jesus*. Paris 1926, Tequi P. 8°. Str. 60.
- Lepidi Albert, O. P.:** *La fête et la messe de Jésus-Christ Roi*. Textes liturgiques, doctrine catholique Paris 1926. Tequi P. Str. 197, 8°.
- P. Domenico M. Triccerri:** *I cantj divini, Introduzione, traduzione, commento estetico*. Vol. I. Torino-Roma. Casa editrice Marietti 1925. 8°. Str. 428.
- Talija U.:** *Neobične pojave na kipu Gospe presv. Srca Isusova u crkvi male braće u Dubrovniku*. Dubrovnik 1926. Dubrovačka Hrvatska Tiskara, 8°, str. 68. (Preštampano iz »Narodne Svijesti«.)
- Pušić Miho:** *Pastirsko pismo, svećenstvu i vjernicima hvarsko-bračkoviške biskupije, pri nastupu biskupske službe*. Split 1926.. Leonova tiskara, 8°, str. 25.
- Dekanska konferencija** držana u Senju godine 1926. U Senju 1926. Tiskara Jos. Smetana. 8°, str. 41.
- Eisenhofer dr. Ludwig:** *Grundriss der kath. Liturgik*. Herders theologische Grundrisse 2. und 3. Aufl., mala 8°, str. 327. Freiburg, 1926.
- Kniewald dr. Dragutin:** *Katolički dak*. Vjerski vodič i molitvenik. Knjige katoličkog života IV. Vanredno izdanje. Zagreb, 1926. 16°, str. 640.
- Kniewald dr. Dragutin:** *Katolička učenica*. Vjerski vodič i molitvenik namijenjen katol. studenticama i obrazovanim djevojkama. Izdao dr. Stj. Markulin. Zagreb 1926. 16°, str. 640.
- Živković dr. Andrija:** *Katolička Crkva i duh evropske kulture*. Osvrt na izvode g. M. Vidovića; u časopisu »Uzgajatelj«, Zagreb 1926. 8°, str. 32. (Preštampano iz »Katoličkog Lista«.)